

УДК 338.24

Прохоренко Є.П., аспірант спеціальності 073 Менеджмент**Науковий керівник: Іванова М. І., д.е.н., професор кафедри менеджменту***(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)*

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЗАПОРУКА ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

За О. Самофаловою за своїм походженням поняття конкурентоспроможності з економічної точки зору трактується як здатність суб'єкта господарювання (району, галузі, країни) конкурувати з іншими аналогічними суб'єктами на внутрішньому (національному) та зовнішньому (міжнародному) ринках [1]. Є. Завгородня, М. Мельник., зазначають що суть конкурентоспроможності полягає в постійному прагненні до досконалості та перевершення конкурентів, а також здатності адаптуватися до мінливих ринкових умов [2]. За визначенням О. Гончаренко, К. Дідур, М. Ткаченко конкурентоспроможність сучасного підприємства є показником його здатності швидко адаптуватися до нових реалій, ефективно використовувати інноваційні технології та ресурси, а також витримувати жорстку конкуренцію на внутрішньому та міжнародному ринках [3].

Конкурентоспроможність підприємства складається з багатьох факторів, жоден з яких не має вирішального впливу, але за рахунок синергетичного ефекту з іншими факторами обумовлює позицію підприємства порівняно з конкурентами. Одним з таких важливих факторів є екологічність підприємства. Сучасні концепції менеджменту більше не можуть ігнорувати цей фактор при формуванні теорії сталого розвитку підприємства. На сьогодні навіть собівартість готового продукту або послуги не є вирішальною при формуванні ринкової частки підприємства. Так, собівартість пакету-майки для фасування овочів з поліетилену є нижчою, ніж аналогічного пакету з біорозкладного матеріалу. Це обумовлено двома основними чинниками – різницею в вартості сировини і фізичною неможливістю переробки біорозкладних пакетів. При виробництві таких пакетів завжди є певна кількість браку і вирубка (рисунок 1) до 20% площини пакету.

Рисунок 1. Порівняння пакетів з вирубкою та без вирубки

Ці 20% можна майже без втрат переробити і використати як основну сировину при формуванні поліетиленових пакетів. У випадку біорозкладних пакетів цей брак і вирубки є відходами, що пояснюється особливостями фізичного характеру, оскільки їх неможливо переробити. За класичною економічною теорією виробники поліетиленових пакетів мали б мати значну перевагу у порівнянні з виробниками біорозкладних пакетів, за рахунок відчутно нижчої собівартості продукту. На практиці ж усі основні мережеві ритейлери перейшли на біорозкладні пакети і виробники поліетиленових пакетів втратили велику частку ринку.

Наведений приклад наочно демонструє як екологічність продукту, навіть за умови підвищеної собівартості, та підсилює конкурентоспроможність підприємства. В умовах сьогодення наявність екологічних сертифікатів ISO 14001 і виконання ESG-стандартів дуже часто є обов'язковою умовою для участі у міжнародному та/або ТНК ланцюгу постачання. Крім того, відповідність екологічним стандартам підвищує довіру споживачів продукції підприємства і інвесторів та сприяє досягненню цілей сталого розвитку.

Безперечно впровадження екологічних стандартів потребує значних ресурсів. У наведеному прикладі, для переходу з виробництва поліетиленових на біорозкладні пакети, необхідні інвестиції для заміни, у кращому випадку, механічних частин обладнання таких як шнек і кільцева екструзійна головка, а частіше – на закупівлю нового парку обладнання. Конкурентоспроможні підприємства мають ресурси, або можливість залучення ресурсів для впровадження екологічних стандартів. Такі підприємства мають змогу інвестувати в екологічно чисті технології, енергоефективність та скорочення викидів. Сильні й конкурентоспроможні підприємства мають змогу вкладати кошти в довгострокові проекти спрямовані на досягнення цілей сталого розвитку.

Висока конкурентоспроможність підприємства також впливає на можливість інвестування в покращення умов праці, створення нових робочих місць і соціальні програми для покращення життя громад, що також є одним з напрямків сталого розвитку.

Розглянуті аспекти свідчать про те, що конкурентоспроможність підприємств є важливим фактором у досягненні цілей сталого розвитку, оскільки вона обумовлює наявність і можливість залучення ресурсів для впровадження екологічних і соціальних стандартів, а також можливість впровадження інновацій, сприяючих зменшенню негативного впливу на довкілля та ефективнішому використанню ресурсів.

Перелік посилань

1. Самофалова М.О., Конкурентоспроможність підприємства та фактори, що її формують. *«Вісник Університету «Україна»»*. 2024. № 10 (37). DOI: <https://doi.org/10.36994/2707-4110-2024-10-37-11>
2. Завгородня Є.О., Мельник Т.М. Теоретичні засади конкуренції та конкурентоспроможності IT-сектору. *«Міжнародні економічні відносини»*. 2023. №52. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-30>.
3. Гончаренко О.В., Дідур К.М., Ткаченко М.С. Сучасні підходи до підвищення конкурентоспроможності підприємства для зміцнення продовольчої безпеки країни. *«Інвестиції: практика та досвід»*. 2024. 22. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.22>